

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **W. B.**, zast. Mgr. Ondřejem Novákem, advokátem, se sídlem Farní 19, Frýdek - Místek, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-228/ZA-ZA11-VL13-2015, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2019, č. j. 41 Az 3/2018 - 217,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátovi Mgr. Ondřeji Novákovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 2. 2018, č. j. OAM-228/ZA-ZA11-VL13-2015, neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12. 6. 2019, č. j. 41 Az 3/2018 - 217, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Konstatoval jako nespornou skutečnost, že příslušnost ke křesťanským sektám je v Čínské lidové republice zakázána a jejich členové mohou být pronásledováni. Tvrzení žalobkyně, že se hlásí k jedné z těchto zakázaných křesťanských sekt, tj. k Církvi Boha všemohoucího, přitom žalovaný nevyvrátil. Přesto však konstatoval, že žalobkyně nebyla v zemi původu nikdy vystavena pronásledování ani jinému porušení základních lidských práv. Toliko žalobkyni odkázal na možnost vnitřního přesídlení. Krajský soud konstatoval, že takové závěry žalovaného jsou nesrozumitelné a odůvodnění jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.

[3] Uvedené platí i pro posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany žalobkyni, jejíž podmínky žalovaný dostatečně neodůvodnil. Ohledně možné hrozby či důvodných obav žalobkyně z pronásledování po jejím návratu do vlasti žalovaný podle krajského soudu neshromáždil dostatek aktuálních informací a tuto okolnost ani dostatečně nezdůvodnil. Krajský soud nepřisvědčil ani závěru žalovaného, že žalobkyně do České republiky přijela v organizované skupině motivována pouze ekonomickými důvody, protože po uplynutí zákonem stanovené lhůty šesti měsíců požádala o pracovní povolení a opustila pobytové středisko. Z obsahu správního spisu totiž nevyplynuly žádné důkazy podporující tato tvrzení.

[4] Žalovaný tak podle krajského soudu pochybil, pokud neposoudil všechny skutečnosti posuzovaného případu jako azylově relevantní a neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu. Následně zdůraznil, že výsledkem některých rozhodnutí žalovaného o obdobných žádostech o mezinárodní ochranu bylo na rozdíl od posuzovaného případu udělení azylu, ačkoliv tyto případy byly založeny na prakticky totožných okolnostech, na což správně upozornil také veřejný ochránce práv ve Zprávě veřejného ochránce práv o šetření z vlastní iniciativy ve věci neudělení mezinárodní ochrany sp. zn. 4861/2018/VOP/BZ (dále jen „zpráva veřejného ochránce práv“).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[5] Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že krajský soud v rozporu s § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, provedl dokazování pasážemi zprávy veřejného ochránce práv. Takový postup je podle stěžovatele nepřipustným zásahem veřejného ochránce práv do činnosti soudu a krajský soud tak na základě zprávy vyhotovené třetím subjektem srovnával jednotlivá rozhodnutí správního orgánu, aniž zohlednil, že tato zpráva není konečná.

[6] Dále stěžovatel namítl, že nepravdivé informace uváděné žalobkyní při snaze vycestovat ze země původu vypovídají o její nedůvěryhodnosti. Již samotný způsob příjezdu žalobkyně do České republiky totiž svědčí o tom, že záměrně vygradovala svůj azylový příběh za účelem získat mezinárodní ochranu. V této souvislosti stěžovatel odkázal na judikaturu krajských soudů týkající se obdobných případů žádostí o mezinárodní ochranu. Nepravdivě uvedené informace učiněné vůči čínským státním orgánům přitom žalobkyně neuvedla na pravou míru sama hned při první příležitosti, jak by měla učinit. Výše zmíněné skutečnosti tak bylo třeba komplexně posoudit za účelem posouzení věrohodnosti žalobkyně.

[7] Následně stěžovatel namítl, že pokud by opravdu byla žalobkyně pro své členství v zakázané církvi sledována policií v místě jejího bydliště, lze mít za to, že by byla státními orgány hledána a případně zadržena také při snaze ze země vycestovat. Tento závěr pak platí tím spíš proto, že žalobkyně v církvi zastávala vůdčí postavení. V této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 10. 2017 ve věci Y. L. proti Švýcarsku (stížnost č. 53110/16) a judikaturu krajských soudů v obdobných věcech. Z běžně známých informačních zdrojů dále podle stěžovatele

pokračování

vyplývá, že čínské státní orgány využívají pokročilé moderní technologie k monitorování občanů. Pokud tedy žalobkyně vycestovala ze země bez problémů přes vysoce zabezpečené letiště v Pekingu na platný cestovní doklad s biometrickými údaji a turistické vízum, nasvědčuje to tomu, že o ni státní orgány zájem vůbec neměly.

[8] Stěžovatel dále namítl, že povinnost opatřit si informace týkající se bezpečnosti návratu neúspěšných žadatelů o azyl do země původu by byla nadbytečná, jelikož se do Číny běžně vrací vysoké množství turistů, a rovněž by byla v rozporu s § 19 odst. 2 zákona o azylu. Současně tento požadavek popírá tzv. negativní důkazní teorii.

[9] Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatovala, že krajský soud jako důkaz správně využil zprávy veřejného ochránce práv, protože se nijak nedotýká rozhodování soudů, nýbrž je zaměřena na hodnocení postupu stěžovatele, což jistě spadá do působnosti veřejného ochránce práv.

[11] Dále se žalobkyně ztotožnila s argumentem krajského soudu, že při posuzování věrohodnosti žadatele je potřeba odlišovat poskytnutí nepravdivých informací za účelem překonání bariér pro vycestování ze země původu a uvedení nepravdivých informací v rámci řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Na nepravdivě uvedené informace v souvislosti s vycestováním ostatně sama žalobkyně upozornila při pohovoru se stěžovatelem.

[12] Ohledně možnosti čínských občanů vycestovat ze země žalobkyně dále namítla, že samotné držení platného cestovního pasu nemusí být vždy důkazem neexistence pronásledování, jak uvádí také Příručka k postupům pro určování právního postavení uprchlíků a vybraná doporučení UNHCR z oblasti mezinárodní ochrany. V této souvislosti žalobkyně odmítla také odkaz stěžovatele na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Y. L. proti Švýcarsku, jelikož v tomto případě soud konstatoval nemožnost vycestovat z vlasti pouze pro náboženské vůdce. Ačkoliv totiž v Církvi Boha všemohoucího zastávala významnější roli, vůdkyní rozhodně nebyla.

[13] Argumentace stěžovatele ohledně možnosti vnitřního přesídlení, je podle žalobkyně nepřipadná, protože pokud by si stěžovatel opatřil relevantní podklady odpovídající na otázku, ve kterých provinciích Číny dochází k pronásledování příslušníků náboženských seskupení, zahrnul by zřejmě všechny či téměř všechny oblasti země.

[14] Žalobkyně uzavřela, že stěžovatel ve všech svých rozhodnutích vydaných v obdobných případech poukazoval na několik společných znaků jednotlivých žádostí o mezinárodní ochranu. Nelze však přijmout závěr, že pokud jiný žadatel v obdobném případě na mezinárodní ochranu nárok nemá, nemůže ho tak mít ani žalobkyně.

[15] Nejvyššímu správnímu soudu proto žalobkyně navrhla, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[16] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[17] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se Krajský soud v Brně dopustil zásadního pochybení nebo že by se při rozhodování věci jakkoliv odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, a založil tak důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[18] K námitce stěžovatele, že zpráva veřejného ochránce práv je nepřípustným zásahem do činnosti soudu, Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj dřívější rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, kde se uvádí, že *„veřejný ochránce práv nemůže ve vztahu k rozhodovací činnosti soudů uplatňovat svou působnost. To však nic nemění na tom, že NSS může zprávy a stanoviska veřejného ochránce práv zohlednit, což činí zcela běžně.“* Na základě těchto závěrů proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud byl při svém rozhodování oprávněn z předmětné zprávy vycházet, aniž jí byl jakkoliv vázán.

[19] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že pokud žalobkyně v žádosti o vízum uváděla nepravdivé informace, svědčí to o její nevěrohodnosti. Je totiž pochopitelné, že žalobkyně v žádosti o vízum neuvedla takové údaje, které by vedly k jejímu zamítnutí, a tedy i k nevycestování ze země původu. Žalobkyni však není možné označit za nevěrohodnou pouze na základě uvádění nepravdivých skutečností v souvislosti se snahou vycestovat ze země původu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77). V posuzovaném případě žalobkyně uváděla nepravdivé informace za účelem získání turistického víza a vycestování z vlasti, přičemž je pravděpodobné, že pokud by tak neučinila, vízum by nezískala. Tuto skutečnost ostatně

pokračování

žalobkyně sdělila při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že ve vztahu k posouzení věrohodnosti tvrzení, která žalobkyně uvedla k žádosti o mezinárodní ochranu, nejsou relevantní nepravdivé informace učiněné za účelem podání žádosti o vízum.

[20] S námitkou stěžovatele, že pokud by byla žalobkyně skutečně pronásledována, nepodařilo by se jí přes letiště v Pekingu vycestovat, se Nejvyšší správní soud taktéž neztotožnil. Tvrzení stěžovatele, že žalobkyně by byla při pokusu vycestovat ze země zachycena monitorovacími zařízeními a následně zadržena, není podloženo žádnými relevantními podklady. Současně v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 - 114, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.“*

[21] Tento závěr platí i ve vztahu k námitce organizovanosti příjezdu skupiny čínských žadatelů o mezinárodní ochranu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, kde se uvádí, že pokud má stěžovatel odůvodněné pochyby týkající se podezřelého způsobu příjezdu žalobkyně do České republiky, musí tyto pochyby řádně odůvodnit, nikoliv vyjádřit pouhé ničím nepodložené domněnky. Uvedené platí také pro otázku, jestli byla při příjezdu do České republiky žalobkyně motivována pouze ekonomickými důvody. Nelze přitom bez dalšího usuzovat, že pokud žalobkyně po uplynutí zákonem stanovené lhůty požádala o pracovní povolení a opustila pobytové středisko, nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.

[22] Ohledně skutečnosti, že žalobkyně získala cestovní doklad, Nejvyšší správní soud odkazuje na své závěry, které lze plně využít i v posuzovaném případě a které byly formulovány v rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, a to že *„státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (ať už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. ‚nepohodlných‘ osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“*

[23] K námitce stěžovatele, že není jeho povinností zjišťovat a následně odůvodnit skutečnost, jestli žalobkyni hrozí po návratu do země původu nebezpečí, Nejvyšší správní soud upozorňuje, že součástí rozhodování o mezinárodní ochraně je i otázka, zdali žalobkyně nemá odůvodněné obavy z pronásledování pro případ jejího návratu do vlasti. Kromě posuzování otázky pronásledování žalobkyně z retrospektivní povahy, neboli před příjezdem do České republiky, proto musí stěžovatel posoudit hrozbu pronásledování i oprávněnost obav žalobkyně z pronásledování po návratu do vlasti. V rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 33, Nejvyšší správní soud připomněl, že *„řízení o mezinárodní ochraně je specifické prospektivním rozhodováním, což znamená, že se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu“*. Dále v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36, konstatoval, že *„v rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy*

zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti“. Uvedené závěry lze přitom plně využít i v nyní posuzovaném případě. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatel byl v rámci rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu povinen posoudit také skutečnost, zdali žalobkyni nehrozí nebezpečí pronásledování po návratu do země původu, a řádně učiněné úvahy odůvodnit.

[24] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud doplňuje, že ačkoliv je nutno každou žádost o mezinárodní ochranu posuzovat zcela individuálně, není možné takovým postupem zasáhnout do zásady legitimního očekávání zakotvené v § 2 odst. 4 s. ř., která ukládá správnímu orgánu povinnost rozhodovat v souladu s již vydanými rozhodnutími, která se týkala skutkově shodných či obdobných případů. Pokud tak v okamžiku rozhodování správního orgánu existují jiná jeho rozhodnutí pojednávající o skutkově stejných či obdobných případech, je nutno chránit víru účastníků, že správní orgán bude také v jejich případě rozhodovat stejným způsobem. Na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 Afs 50/2009 - 233, který uvádí, že *„v případě opodstatněné změny v rozhodovací činnosti správních orgánů je nutno dodržet požadavky kladené na tuto změnu, tj. i zde musí být změna správní praxe řádně odůvodněna,“* lze uzavřít, že pokud se chtěl stěžovatel v posuzovaném případě odchýlit od právního názoru vyjádřeného v jeho ostatních rozhodnutích týkajících se obdobných případů, byl povinen takovou změnu právního názoru řádně odůvodnit. Uvedené platí tím spíš, pokud určité okolnosti případů, ve kterých stěžovatel mezinárodní ochranu udělil, takovému rozhodnutí nijak nebránily, ačkoli v nyní posuzovaném případě byly hlavními důvody pro rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni.

IV. Závěr a náklady řízení

[25] S ohledem na uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchyluje. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[26] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

[27] Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 14. 3. 2019, č. j. 41 Az 3/2018 - 138, byl žalobkyni ustanoven zástupce Mgr. Ondřej Novák, advokát. Zástupci, který byl žalobkyni ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Ustanovený zástupce žalobkyně podle § 12 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif) uplatnil odměnu ve výši dvojnásobku odměny za každý úkon právní služby, tj. částku 6.200 Kč, a to vzhledem ke složitosti a náročnosti věci, zejména pak pro užití cizího jazyka. Nejvyšší správní soud konstatuje, že posuzovaný případ byl standardní složitosti, odměnu ustanovenému zástupci

pokračování

žalobkyně ve dvojnásobné výši proto nepřiznal. Rovněž tak nelze advokátovi přiznat odměnu za první poradu s klientkou podle § 11 písm. b) advokátního tarifu, neboť žalobkyni zastupoval již v žalobním řízení a byl tak s danou věcí obeznámen. Odměna za zastupování advokátem v řízení o kasační stížnosti tak byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby poskytnutý žalobkyni v řízení o kasační stížnosti (vyjádření ke kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za tento úkon 300 Kč. S ohledem na skutečnost, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), zvyšuje se částka přiznané odměny podle ustanovení § 35 odst. 10 s.ř. s. o DPH ve výši 21 %, tj. o částku 714 Kč. Ustanovenému zástupci žalobkyně tedy náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 4.114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu